C/2024/3526

2024 6 3

Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl darbo su jaunimu politikos įgalinančioje Europoje

(C/2024/3526)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAUJANTYS VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,

PRIMINDAMI:

1. Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 2 straipsnyje įtvirtintas Europos Sąjungos vertybes ([1]).

2. Kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 165 straipsnio 2 dalimi ir 166 straipsnio 2 dalimi siekiama remti kokybiško darbo su jaunimu plėtojimą Sąjungoje taikant suderintas priemones.

3. Pagrindinių teisių chartijos 21, 23 ir 24 straipsnius ir Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 31 straipsnį ([2]).

PRIMINDAMI I PRIEDE NURODYTĄ POLITINĮ KONTEKSTĄ, VISŲ PIRMA TAI, KAD:

4. Nors darbas su jaunimu visoje Europoje įgauna skirtingas formas ir yra susijęs su skirtingomis sampratomis, tradicijomis, suinteresuotaisiais subjektais ir praktika, Europos Sąjunga siekia sistemingo ir tvaraus požiūrio į darbo su jaunimu plėtojimą, kad būtų sukurtos galimybės ir optimalios sąlygos jaunimo kaip atskirų asmenų, grupių ir kartų raidai, ir kartu imasi aktyvių ir kruopščiai parengtų veiksmų, kuriais siekiama panaikinti atskirtį, nesaugumą ir nepriteklių ([3]).

5. 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategijoje pripažįstama, kad svarbų vaidmenį įgalinant jaunimą atlieka darbas su jaunimu ([4]). Ją papildo 2020 m. Europos darbo su jaunimu darbotvarkė, kuria nustatoma strateginė darbo su jaunimu kokybės gerinimo bei plėtojimo ir šio darbo pripažinimo programa. Parama kokybiško darbo su jaunimu plėtojimui, visų pirma vietos lygmeniu, yra vienas iš Europos Sąjungos ir jos valstybių narių prioritetų.

6. ES vaiko teisių strategijoje pripažįstamos vaikų teisės dalyvauti ir žaisti.

7. Vienas iš pagrindinių Europos Sąjungos ir jos valstybių narių įsipareigojimų yra kova su socialine atskirtimi. Socialinė atskirtis kenkia piliečių gerovei ir trukdo jų saviraiškai ir dalyvavimui visuomenės gyvenime.

PRIPAŽINDAMI:

8. Europos Sąjungos bendras pastangas pasitelkiant programą „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpusą stiprinti socialinę sanglaudą ([5]), skatinti aktyvų jaunimo dalyvavimą ir įtrauktį, skatinti neformalųjį ir savaiminį mokymąsi ir padėti gerinti Europos Sąjungos jaunimo veiklos rėmimo sistemų kokybę ir jaunimo srityje veikiančių pilietinės visuomenės organizacijų gebėjimus.

9. Europos Sąjungos indėlį į kokybiško darbo su jaunimu plėtojimą įgyvendinant ES jaunimo programas, visų pirma pasitelkiant su jaunimu dirbančių asmenų judumo ir bendradarbiavimo partnerystes, kuriomis taip pat remiamas strateginis praktikos, pedagogikos ir priemonių plėtojimas, Europos darbo su jaunimu darbotvarkę ir pasinaudojant, be kita ko, Strateginio nacionalinių agentūrų bendradarbiavimo (SNAC) partneryščių „Europa Goes Local“ bei „Democracy Reloading“ ir SALTO išteklių centrų darbu.

([1]) „Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Šios vertybės yra bendros valstybėms narėms, gyvenančioms visuomenėje, kurioje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė.“

([2]) Visų pirma Vaiko teisių konvencijos 31 straipsnyje įtvirtintą teisę žaisti ir užsiimti laisvalaikio veikla ir susijusią valstybių Konvencijos Šalių pareigą gerbti ir puoselėti šią teisę, „kad jam būtų suteiktos atitinkamos ir vienodos galimybės praleisti laisvalaikį ir poilsiauti“.

([3]) Esamų politikos priemonių, kurios padėjo plėtoti šį sistemingą ir tvarų požiūrį, apžvalgą žr.: šio rezoliucijos priede nurodytas Schild, H. „*Mapping Existing European Youth Policy strategies on Youth Work*“ (Esamų Europos jaunimo politikos strategijų darbo su jaunimu srityje aprašas), jaunimo reikalų srities leidinys, išleistas remiant Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančiai Belgijai (2024 m.).

([4]) Be to, 11 Europos jaunimo tikslų atspindi jaunų europiečių požiūrį į darbą su jaunimu, kuris yra aktualus šiai rezoliucijai.

([5]) Reglamento (ES) 2021/817 1 konstatuojamoji dalis.

10. Pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį Europos suvažiavimų darbo su jaunimu klausimais rezultatus ir jų galutines deklaracijas, pastangas stiprinti kokybiško darbo su jaunimu plėtojimą ir įgyvendinimą pagal Europos darbo su jaunimu darbotvarkę vykdant Bonos procesą ([6]), taip pat papildomumą su Europos Taryboje vykdomu darbu, susijusiu su darbu su jaunimu, kaip pabrėžta 2019–2027 m. ES jaunimo strategijoje.

ATKREIPDAMI DĖMESĮ Į:

11. Jaunimo idėjas ir nuomones dėl priemonių stiprinti su jaunimu dirbančių asmenų gebėjimus dirbti su mažiau galimybių turinčiu jaunimu, kaip buvo pareikšta 2024 m. kovo 2–5 d. Gente vykusioje Belgijos ES jaunimo konferencijoje: jaunuoliai pabrėžė, jog svarbu skatinti profesionalų darbą su jaunimu, pripažinti darbą su jaunimu ir savaiminį mokymąsi ir puoselėti įtraukias erdves. Jų nuomone, tai galima pasiekti vykdant struktūrines investicijas ir su jaunimu dirbančių asmenų mokymą, kartu užtikrinant gebėjimų stiprinimą ir nuolatinį su jaunimu dirbančių asmenų ir suinteresuotųjų subjektų, pavyzdžiui, neformaliojo ir savaiminio mokymosi specialistų, dialogą. Be to, jaunuoliai pabrėžė, kad didesnės galimybės gauti finansavimą vietos lygmeniu, į jaunimą orientuotas dalyvaujamasis biudžeto sudarymas, išteklių teikimas mobiliam darbui su jaunimu ir oficialus savanoriško darbo su jaunimu pripažinimas yra itin svarbūs žingsniai siekiant apsaugoti mažiau galimybių turinčių jaunuolių teises ir gerinti informuotumą bei kompetencijas, būtinas jaunimui skirtoms įtraukioms ir saugioms erdvėms sukurti.

12. Šios rezoliucijos IV priede pateikiami 2024 m. vasario 20–23 d. Briuselyje įvykusios Europos konferencijos vietos darbo su jaunimu ir demokratijos klausimais rezultatai ir jos rekomendacijos dėl veiksmų. Šioje konferencijoje buvo pareikšta, kad „investuodamos į patikimą ir ilgalaikę darbo su jaunimu politiką, grindžiamą intensyviu dialogu ir dalyvavimu, vietos valdžios institucijos sukuria konkrečias sąlygas optimaliai plėtoti vietos darbą su jaunimu. Todėl savivaldybėms reikia sistemos, kuria būtų nubrėžti apmatai ir iš kurios būtų galima pasisemti įkvėpimo kurti pritaikytas patikimas vietos paramos sistemas. Valstybės narės turėtų investuoti į šios sistemos formavimą kartu su vietos subjektais visos Europos masto tinkle“. Be to, buvo pabrėžta, kad „būtinai reikia palaikyti investicijas į efektyvesnę ir rezultatyvesnę praktiką, susijusią su įtrauktimi, lygybe, dalyvavimu, demokratija ir įvairove. Vietos darbas su jaunimu ir vietos darbo su jaunimu politika suteikia unikalių galimybių įgyvendinti šias žmogiškąsias vertybes, kad jos taptų konkrečia praktine veikla“.

PALANKIAI VERTINDAMI:

13. Tai, kad planuojama 2025 m. gegužės–birželio mėn. Maltoje surengti ketvirtąjį Europos suvažiavimą darbo su jaunimu klausimais, finansiškai remiamą pagal programą „Erasmus+“ (jaunimas).

PABRĖŽDAMI, KAD:

14. Jaunimas nėra homogeniška grupė, jam būdinga daugybė tapatybių ir įvairūs poreikiai, ištekliai, aplinka, iš kurios jaunuoliai kilę, gyvenimo aplinkybės ir interesai. Jaunuolių talentai, stiprybė, kūrybiškumas, angažavimasis ir ryžtas prisideda prie klestinčios demokratinės visuomenės. Jie yra viena iš visuomenės stiprybių, taip pat individualūs teisių turėtojai ir solidarumo bei pokyčių skatintojai. Daugelis jaunuolių parodė esantys labai atsparūs ir toliau mobilizuojasi jiems rūpimais klausimais, taip prisidėdami prie teigiamų pokyčių visuomenėje ([7]). Toks jaunuolių vaidmuo turėtų būti pripažįstamas, jiems turėtų būti suteikiama su tuo susijusių galimybių, jie turėtų būti remiami ir įgalinami.

15. Visos Europos Sąjungos jaunuoliai gyvena kintančioje ir sudėtingoje visuomenėje, paženklintoje įvairialypių beprecedenčių pokyčių ir iššūkių: pasaulinės klimato krizės, COVID-19 pandemijos, Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, konflikto Artimuosiuose Rytuose ir konfliktų kitose pasaulio vietose. Šios aplinkybės ir reiškiniai daro poveikį vaikų ir jaunimo psichikos sveikatai bei gerovei ir pastaraisiais metais padarė ilgalaikį poveikį Europos visuomenėms.

16. Infliacija ir pragyvenimo išlaidų augimas dėl pirmiau nurodytų iššūkių daro akivaizdų poveikį vaikų ir jaunimo gyvenimo sąlygoms, o tai savo ruožtu gali lemti jų skurdą ir atgrasyti nuo savanoriško angažavimosi darbui su jaunimu ir sumažinti galimybes jame dalyvauti. Be to, kadangi dezinformacija, poliarizacija ir menkas pasitikėjimas politika daro poveikį tiek vaikų ir jaunimo nuomonės išraiškai, tiek jų aktyviam Europos pilietiškumui, būtina suteikti naują postūmį demokratijai, visų pirma apsaugant ir kuriant pilietines erdves. Be to, be kitų veiksnių, prie didesnės įvairovės Europos visuomenėse gali prisidėti įvairūs migracijos reiškiniai. Šie pokyčiai formuoja visuomenės kraštovaizdį, kuriame dar labiau atsiskleidžia ar išryškėja nelygybė, ir daro poveikį jaunimo percepcijai, angažavimuisi ir padėčiai visuomenėje.

([6]) Bonos procesas – Europos darbo su jaunimu darbotvarkėje nurodytas tos darbotvarkės įgyvendinimo procesas.
([7]) 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija (2018/C 456/01); Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl socialinio tvarios Europos jaunimui aspekto (2023/C 185/06) 17 punktas.

17. Darbas su jaunimu, susiejantis kultūros, poilsio, laisvalaikio, švietimo bei mokymosi veiklą ir socialinį darbą ([8]), padeda remti jaunimą, suteikti jam galimybių ir jį įgalinti. Tai padeda jiems orientuotis siekiant savarankiškumo ir apibrėžti savo poziciją plėtojant aplinką, suteikiant jiems galimybių apmąstyti iššūkius, ir padeda jiems priimti tinkamiausius sau sprendimus. Be to, įrodyta, kad dalyvavimas darbo su jaunimu veikloje yra naudingas jaunimo psichikos sveikatai ir gerovei: jaunuoliai jaučia tarpusavio ryšį, o sprendžiant pagrindinius mūsų visuomenės uždavinius formuojamas bendrystės, solidarumo ir vienovės jausmas ([9]). Todėl darbas su jaunimu gali ne tik padėti jaunuoliams ugdytis gebėjimą įveikti dabartinius iššūkius, bet taip pat suteikia jiems mokymosi galimybių ir procesų, kurie padėtų jiems tapti atsparesniems ir geriau pasirengusiems prisitaikyti prie naujų ir kintančių realijų ([10]).

SUVOKDAMI, KAD:

18. Įgalinančiai Europai reikia laisvų, informuotų ir aktyvių jaunų piliečių, kurie tiki atvira, demokratine ir taikia visuomene, grindžiama solidarumu ir pagarba žmogaus teisėms bei teisinei valstybei. Darbas su jaunimu gali padėti jaunimui ryžtingai ir entuziastingai dalyvauti kuriant teisingas, atviras ir taikias visuomenes. Dėl savo esminio pobūdžio ir prevencinės jėgos, taip pat dėl gebėjimo prisitaikyti prie kintančių aplinkybių darbas su jaunimu gali padėti reaguoti į visuomenės iššūkius ir kartais jam gali būti suteiktas taisomasis vaidmuo. Tačiau darbas su jaunimu, atsižvelgiant į jo įvairovę ir teikiant tinkamą paramą, gali suteikti jaunimui konkrečią, saugią, išlaisvinančią ir unikalią aplinką, kurioje jie galėtų įsitraukti į veiklą ir užmegzti ryšį.

19. Vis dar esama kliūčių dalyvauti darbo su jaunimu veikloje ir pastaraisiais metais jos dar labiau padidėjo. Be to, visuomenės spaudimas ir gyvenimo sąlygų pokyčiai daro poveikį jaunimo įsitraukimui į veiklą, apsunkina darbą su jaunimu, atliekamą kartu su savanoriais, ir dėl to randasi naujų jaunimo savanoriško įsitraukimo į veiklą formų ir (arba) iškyla tokių formų poreikis.

20. Neatsiejama darbo su jaunimu dalis – sukurti būtinas išankstines sąlygas ir erdvę jaunimui, kad jie galėtų vykstant darbui kartu tyrinėti, eksperimentuoti ir mėgautis buvimu kartu, visų pirma patirtinio mokymosi būdu, įskaitant žaidimus ir kitą neformaliojo ir savaiminio mokymosi veiklą. Šiuo atžvilgiu viešoji erdvė organizuojama skiriant ją, ja naudojantis ir ja dalijantis įvairioms grupėms skirtingais tikslais. Be to, mažiau galimybių turinčio jaunimo santykis su viešąja erdve ir pasitikėjimo ja lygis dažnai yra kitoks ([11]), todėl reikia persvarstyti, kaip ją organizuoti. Todėl reikia toliau svarstyti viešosios erdvės struktūrą, įskaitant klausimą, kaip atsižvelgti į įvairių grupių poreikius ir įpročius, kad būtų sukurtos būtinos išankstinės sąlygos ir erdvės, reikalingos darbo su jaunimu veiklai.

21. Siekiant didesnio įvertinimo ir pripažinimo, turi būti labiau matomas ir apčiuopiamas darbo su jaunimu visuomeninis poveikis, taip pat ir vietos lygmeniu. Darbo su jaunimu pripažinimas visuomenėje ([12]) tebėra svarbus Europos iššūkis ir vienas iš Europos darbo su jaunimu darbotvarkės tikslų. Dar daugiau, būtina labiau pabrėžti darbo su jaunimu metu įgytų ar išplėtotų įgūdžių ir kompetencijų pripažinimą.

22. Kad darbas su jaunimu klestėtų, pirmenybė turi būti teikiama visais lygmenimis – nuo vietos iki regioninio ir nuo nacionalinio iki Europos ir tarptautinio. Kokybiško darbo su jaunimu plėtojimą galima užtikrinti taikant tikslinę politiką ir paramos priemones visais lygmenimis, laikantis ryžtingo ir tvaraus požiūrio. Vietos ir regionų valdžios institucijos ir jaunimo organizacijos yra arčiausiai kasdienio jaunuolių gyvenimo ir atlieka labai svarbų vaidmenį remiant kokybiško darbo su jaunimu plėtojimą.

([8]) Williamson H., Coussée F., „Chapter 14 – Reflective trialogue: conclusions from the history project – 12 trilemmas for youth work“, The history of youth work in Europe, volume 7, (partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of youth, 2019), pp. 193-208 („14 skyrius – Reflektyvus trilogas: istorijos projekto išvados – 12 darbo su jaunimu trilemų“, Darbo su jaunimu istorija Europoje, 7 tomas (Europos Komisijos ir Europos Tarybos partnerystė jaunimo srityje, 2019 m., 193–208 p.).

([9]) Kaip nurodyta Tarybos ir valstybių narių vyriausybių atstovų išvadose dėl visapusiško požiūrio į Europos Sąjungos jaunuolių psichikos sveikatą Europos Sąjungoje (C/2023/1337), „darbui su jaunimu tenka svarbus vaidmuo skatinant jaunuolių gerovę ir užkertant kelią psichikos sveikatos problemoms“.

([10]) Šiuo atžvilgiu žr. šios rezoliucijos priede nurodytą Williamson, H., *Taking stock – Where are we now, Youth Work in a Contemporary Europe* („Dabartinės padėties įvertinimas. Darbas su jaunimu šiuolaikinėje Europoje“) (2023 m. spalio mėn.), jaunimo srities leidinį, išleistą remiant Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančiai Belgijai (2024 m.).

([11]) M. Moris & M. Loopmans (2019 m.) *De-marginalizing youngsters in public space: critical youth workers and local municipalities in the struggle over public space in Belgium* („Jaunimo demarginalizavimas viešojoje erdvėje: jaunimo darbuotojų ir vietos savivaldybių svarba kovojant už viešąją erdvę Belgijoje“), Journal of Youth Studies, 22:5, 694-710.

([12]) Interpretuojama pagal 3-iojo Europos suvažiavimo darbo su jaunimu klausimais baigiamąją deklaraciją „Ateities gairės“, Bona, 2020 m. gruodžio 10 d., p. 12–14.

ŠIUO ATŽVILGIU SIEKIA ATKREIPTI DĖMESĮ Į DARBO SU JAUNIMU VAIDMENĮ ĮGALINANČIOJE EUROPOJE TOKIAIS VEIKSMAIS:

23. Toliau remiantis esamomis politikos priemonėmis, nustatyti parametrus, kad darbas su jaunimu galėtų užimti reikiamą vietą ir būti pritaikytas siekiant remti jaunuolių pastangas orientuotis siekiant savarankiškumo naujų realijų sąlygomis. Tai turi būti pasiekta pasitelkiant veikimą, dalyvavimą ir įtrauktį, taip pat optimalios gerovės, politinio ir pilietinio angažavimosi ir savarankiško apsisprendimo sąlygomis.

24. Remti kokybiško darbo su jaunimu ([13]) ir darbo su jaunimu politikos plėtojimą visais lygmenimis, skiriant deramą dėmesį vietos lygmeniui, kuris yra arčiausiai jaunuolių.

25. Sudaryti sąlygas kurti įgalinančią aplinką ([14]), visų pirma kuriant šią aplinką kartu su jaunimo darbuotojais ir jaunuoliais, siekiant užtikrinti, kad darbo su jaunimu veikla viešosiose erdvėse galėtų būti organizuojama taip, kad geriausiai atitiktų jaunuolių poreikius.

26. Visiems jaunuoliams užtikrinti vienodas galimybes pasinaudoti darbu su jaunimu, be kita ko, informuojant apie darbą su jaunimu, pavyzdžiui, remiant darbo su jaunimu ir socialinio darbo tinklus, taip pat atitinkamus kitų sričių suinteresuotuosius subjektus, dirbančius su mažiau galimybių turinčiais jaunuoliais, ir jiems atstovaujančias organizacijas, kai aktualu.

27. Užtikrinti jaunimo darbuotojų švietimą, mokymą ir mokymąsi, jų kompetencijas (t. y.žinias, įgūdžius, vertybes, nuostatas ir kritinį mąstymą) ir suteikti jiems išteklių, kurių reikia jaunuolių gebėjimui veikti, priimti sprendimus ir orientuotis kintančių realijų sąlygomis remti.

28. Sudaryti palankesnes sąlygas naujų formų savanoriškam ir pilietiniam angažavimuisi – tiek fiziniam, tiek internete – ir jį remti.

29. Skatinti visuomenę vertinti ir pripažinti darbą su jaunimu ([15]) besikeičiančiose Europos visuomenėse.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR EUROPOS KOMISIJOS, LAIKANTIS SUBSIDIARUMO PRINCIPO, SAVO ATITINKAMOSE KOMPETENCIJOS SRITYSE IR ATITINKAMAIS LYGMENIMIS:

30. Atitinkamai plėtoti arba toliau remti visapusišką darbo su jaunimu politiką, taip pat platesnę jaunimo politiką, kad tai apimtų sistemas ir tvarius paramos ir finansavimo mechanizmus, skirtus kokybiškam darbui su jaunimu plėtoti, atsižvelgiant į esamas darbo su jaunimu realijas ir subjektus, taip pat į naują, labiau eksperimentinę ir novatoriškesnę darbo su jaunimu praktiką. Ši darbo su jaunimu politika turėtų būti grindžiama esamomis politikos iniciatyvomis, susijusiomis su darbu su jaunimu, turėtų būti grindžiama faktiniais duomenimis bei žiniomis ir toliau plėtojama glaudžiai bendradarbiaujant su darbo su jaunimu veiklos bendruomene.

31. Remti kokybiško darbo su jaunimu plėtojimą, įgyvendinimą, vertinimą ir skatinimą visais lygmenimis, skiriant tinkamą dėmesį vietos lygmeniui, ir toliau remti kokybiško darbo su jaunimu plėtojimo, įgyvendinimo ir vertinimo stiprinimą, visų pirma pagal Europos darbo su jaunimu darbotvarkę, kai tinkama.

32. Pasinaudoti sąryšingumu kaip priemone nustatyti ir suprasti kliūtis ir iššūkius, su kuriais susiduria jaunuoliai, ypač turintys mažiau galimybių, norėdami pasinaudoti darbu su jaunimu, ir imtis veiksmų šioms kliūtims įveikti. Politikos priemonės ir veiksmai turėtų būti tiek prevenciniai, tiek reaguojamieji, kad būtų sprendžiami įvairūs klausimai, susiję su jaunuolių tapatybėmis ir kliūtimis bei iššūkiais, su kuriais jie susiduria.

33. Sudaryti palankesnes sąlygas jaunimui gauti jam pritaikytą informaciją apie kokybišką darbą su jaunimu ir dalyvauti tame darbe, taip pat suteikti tam paskatų. Be to, vykdant darbo su jaunimu veiklą užtikrinti, kad jaunuoliai turėtų vienodas galimybes gauti kokybišką informaciją apie savo teises, pareigas ir galimybes ir ja pasinaudoti.

34. Sudaryti palankesnes sąlygas naujų formų savanoriškam ir pilietiniam angažavimuisi – tiek fiziniam, tiek virtualiam – ir jį remti, taip pat teikti išteklius, erdvę ir kitų formų paramą šių naujų formų darbui su jaunimu.

35. Toliau dėti pastangas siekiant sudaryti palankesnes sąlygas įgalinančiai aplinkai, kurios reikia siekiant užtikrinti, kad darbo su jaunimu veikla viešosiose erdvėse galėtų būti organizuojama ja besinaudojantiems tinkamiausiais būdais, tokią erdvę nustatyti, bendrai ją kurti ir, kai įmanoma, bendrai valdyti, visų pirma:

([13]) Kaip aprašyta šios rezoliucijos priedo skyriuje „Aprašymai“.
([14]) Kaip aprašyta šios rezoliucijos priedo skyriuje „Aprašymai“.
([15]) Kaip aprašyta šios rezoliucijos priedo skyriuje „Aprašymai“.

a) įtraukiant jaunuolius į viešosios erdvės organizavimą, taip pasinaudojant įtraukia jaunimo perspektyva organizuojant viešąsias erdves, kad būtų sudarytos sąlygos kurti įgalinančią aplinką darbo su jaunimu srityje ir kurti bei apsaugoti pilietines erdves,

b) toliau kuriant arba remiant tiek fizines, tiek virtualias jaunimui prieinamas siejamąsias erdves, kuriose būtų galima įgyvendinti ir skatinti darbo su jaunimu veiklą,

c) atgaivinant patirtinį mokymąsi, be kita ko, darbe su jaunimu pasitelkiant asociacijas (*la vie associative* ([16])). Tai gali būti daroma kuriant naudingo žaidimo kultūrą, kad būtų pripažįstamas ir pabrėžiamas patirtinis mokymasis, įskaitant žaidimą kaip neformaliojo ar savaiminio mokymosi priemonę, padedančią stiprinti jaunimo pasitikėjimą socialine erdve ir ugdyti jų kūrybiškumą bei socialinius gebėjimus. Tai savo ruožtu prisideda prie mokymosi visą gyvenimą ir mokymosi iš gyvenimo, taip pat gebėjimo orientuotis įvairiuose socialiniuose kontekstuose,

d) sukuriant dalyvaujamąją kultūrą ir tam naudojant metodus, pritaikytus prie atitinkamų dalykų, dalyvaujančių jaunimo grupių ir konteksto, kuriame vyksta dalyvavimas.

36. Siekti laikytis principo „iš apačios į viršų“ sudarant sąlygas tam, kad Europos lygmeniu būtų galima remtis vietos lygmens žiniomis, patirtimi ir praktika, susijusia su vietos lygmens darbo su jaunimu organizavimu. Tai galima pasiekti, kai tinkama, savivaldybėms ir kitoms vietos ar regionų valdžios institucijoms suteikiant išteklių, kanalų ir platformų mainams, kad jos galėtų patirti europinę tapatybę, bendradarbiauti ir praturtinti vietos lygmenį europiniu aspektu, pavyzdžiui, pagal esamas ES programas, arba stiprinant daugiapakopį valdymą.

37. Intensyvinti pastangas visoje Europoje sukurti vienodas sąlygas jaunimo darbuotojams, siekiant suderinti su jaunimu dirbančių asmenų švietimą ir mokymą visoje Europos Sąjungoje, kad būtų galima nustatyti profilius ir, kai tinkama, kompetencijas, apimančias žinias, nuostatas, įgūdžius, vertybes ir kritinį vertinimą, kurie yra būtini kokybiškam darbui su jaunimu užtikrinti. Šį bendrą supratimą būtų galima pasiekti visoje Europos Sąjungoje keičiantis gerosios praktikos pavyzdžiais, ir turėtų būti atsižvelgiama į esamas kompetencijos sistemas ir vertinimo priemones, tokias kaip Europos darbo su jaunimu mokymo strategija, darbo su jaunimu portfelis ir Jaunimo pasas.

38. Skatinti savanorių ir užmokestį gaunančių jaunimo darbuotojų švietimą ir mokymą, visų pirma toliau įgyvendinant Tarybos išvadas dėl jaunimo darbuotojų švietimo ir mokymo, dėl pažangaus darbo su jaunimu ir dėl darbo su jaunimu naudojantis skaitmeninėmis technologijomis. Be to, prisidėti prie darbo su jaunimu pripažinimo ir patvirtinimo skatinant jaunimo darbuotojų švietimą, mokymą, karjeros perspektyvas ir trajektorijas, taip pat teikti informaciją apie esamas mokymo galimybes ir jomis dalytis.

39. Dar labiau pripažinti darbą su jaunimu kaip priemonę padėti jaunuoliams pereiti į suaugusiųjų gyvenimą ir tapti savarankiškiems, pripažįstant, kad tas darbas daro esminį poveikį juo besinaudojantiems asmenims ir todėl nusipelno didesnio matomumo.

40. Akcentuoti darbą su jaunimu kaip vieną iš įtrauktį skatinančių veiksnių skatinant, remiant, dokumentuojant ir demonstruojant darbo su jaunimu ir jo dalyvių įvairovę, atsižvelgiant į tai, kad jaunimas nėra homogeniška grupė, jam būdinga daugybė tapatybių ir įvairūs poreikiai, ištekliai, aplinka, iš kurios jaunuoliai yra kilę, gyvenimo aplinkybės ir interesai.

41. Sudaryti sąlygas, kuriomis pilietinės visuomenės organizacijos gali visais atitinkamais lygmenimis aktyviau bendradarbiauti ES lygmeniu, kad darbui su jaunimu būtų skiriama daugiau dėmesio, būtų gerinamos jaunimo galimybės ir būtų skatinama darbo su jaunimu kokybė ir inovacijos visais lygmenimis.

42. Teikti informaciją apie atitinkamų SNAC projektų rezultatus, juos koordinuoti, jais pasinaudoti ir, kai tinkama, įtraukti juos į politikos planus.

([16]) Dėl sąvokos „la vie associative“ žr. Williamson, H., *Taking stock – Where are we now, Youth Work in a Contemporary Europe* („Dabartinės padėties įvertinimas. Darbas su jaunimu šiuolaikinėje Europoje“) (2023 m. spalio mėn.), p. 111 ir toliau.

43. Vykdyti arba tęsti mokslinius tyrimus ir kartu su atitinkamais subjektais rinkti suskirstytus duomenis apie darbu su jaunimu besinaudojančius asmenis, jaunimo darbuotojus, darbo su jaunimu tvarumą, poveikį ir prieinamumą. Bendradarbiaujant su politikos formuotojais, jaunimo darbuotojais, taip pat jaunimo ir darbo su jaunimu tyrėjais, nagrinėti būdus ir parengti priemones, kaip įvertinti tiek vidinius, tiek išorinius darbo su jaunimu rezultatus juo besinaudojantiems asmenims ir šių rezultatų poveikį jiems, taikant kiekybinius ir kokybinius mokslinių tyrimų metodus. Taip jaunimo darbuotojai galės apmąstyti savo darbą ir parodyti savo veiklos rezultatus ir poveikį.

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ ATITINKAMAIS LYGMENIMIS IR DERAMAI ATSIŽVELGIANT Į JŲ KONKREČIAS NACIONALINES APLINKYBES:

44. Remti vietos valdžios institucijas teikiant joms informaciją apie darbo su jaunimu politiką, išteklius ir dalyvavimą darbo su jaunimu politikoje kitais lygmenimis ir sudarant tam optimalias sąlygas.

45. Užtikrinti darbo su jaunimu nepriklausomumą ir integruoti darbą su jaunimu į kitų atitinkamų sektorių veiklą, užtikrinant darbo su jaunimu įvairovę ir kokybę, kad jaunuoliai būtų remiami jiems pereinant į suaugusiųjų gyvenimą kintančiame pasaulyje.

46. Palengvinti arba sukurti palankias sąlygas bet kurios kilmės jaunuoliams dalyvauti kuriant viešąją erdvę ir gyvenamąją aplinką.

47. Apsvarstyti galimybę teikti paramą darbo su jaunimu erdvėms, pavyzdžiui, teikiant ilgalaikį ir stabilų finansavimą, ir infrastruktūrą – tiek vidaus, tiek lauko – viešosiose erdvėse.

48. Skatinti kurti ir naudoti darbui su jaunimu kokybės ženklu pažymėtas fizines ir virtualias erdves ir bendradarbiauti su atitinkamomis institucijomis, pavyzdžiui, Europos Taryba ir jos jaunimo centrams skirtu kokybės ženklu.

49. Skatinti patirtinį mokymąsi, įskaitant žaidimą kaip neformaliojo ir savaiminio mokymosi metodą, kaip įprasto darbo su jaunimu pasiūlos dalį, nes tai yra priemonė ugdyti darbu su jaunimu besinaudojančių asmenų gyvenimo įgūdžius.

50. Investuoti į tolesnį darbo su jaunimu ir kitų sektorių partneryščių kūrimą, kad būtų sustiprinti darbo su jaunimu veiklos bendruomenės propaguojamieji gebėjimai ir sukurtas platesnis darbo su jaunimu indėlio į jaunimo gyvenimą pripažinimas.

51. Vykdyti, palengvinti ir remti darbo su jaunimu poveikio jaunimui ir visuomenei tęstinius ir faktiniais duomenimis grindžiamus mokslinius tyrimus.

52. Toliau remti darbo su jaunimu administracijas joms rengiant ir įgyvendinant darbo su jaunimu politiką ir veiksmus.

53. Sudaryti sąlygas paprastoms administracinėms procedūroms, skirtoms darbo jaunimo organizacijoms, ir siekti, kad procedūros būtų tokios.

54. Palengvinti ir skatinti inovacijas darbo su jaunimu veiklos bendruomenėje.

PRAŠO EUROPOS KOMISIJOS, LAIKANTIS SUBSIDIARUMO PRINCIPO:

55. Skirti daugiau dėmesio darbo su jaunimu politikos plėtojimui ir skatinti valstybes nares, kai aktualu, į savo nacionalinę jaunimo politiką ir programas aiškiai įtraukti darbo su jaunimu aspektą, sudarant palankesnes sąlygas jaunimo darbuotojų, jaunimo ir darbo su jaunimu organizacijų, taip pat jaunimo politikos formuotojų keitimuisi geriausios praktikos pavyzdžiais ir jų gebėjimų stiprinimui, visų pirma pasitelkiant ES jaunimo programas.

56. Toliau skatinti ES jaunimo strategijos, įskaitant 11 Europos jaunimo tikslų, Europos darbo su jaunimu darbotvarkės ir ES jaunimo programų sinergiją.

57. Išnagrinėti galimybę nustatyti specialius politikos eksperimentinius veiksmus pagal ES jaunimo programas, kad valstybėms narėms būtų sudaryta galimybė užmegzti strategines partnerystes, kuriomis būtų siekiama plėtoti kokybišką darbą su jaunimu.

58. Pagal atitinkamas iniciatyvas, tokias kaip naujasis europinis bauhauzas, teikti paramą arba toliau remti viešųjų erdvių pertvarkymą siekiant užtikrinti, kad jos būtų pritaikytos jaunimui ir darbui su jaunimu, ir teikti tam paskatas.

59. Išnagrinėti galimybę nustatyti tvirtą sąsają tarp naujojo europinio bauhauzo iniciatyvos ir jaunimo darbui skirtų erdvių integruojant į šią iniciatyvą jaunimo perspektyvą, taip pat įtvirtinti naujojo europinio bauhauzo iniciatyvą ES finansavimo galimybių atžvilgiu, kad būtų užtikrintas tvarus požiūris į įgalinančios aplinkos kūrimą.

60. Akcentuoti darbo su jaunimu vaidmenį vykdant žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, įveikiant demografinius iššūkius ir kuriant sąsajas tarp darbo su jaunimu ir kitų jaunimą dominančių sričių, pavyzdžiui, klimato, skaitmenizacijos ir užimtumo.

61. Skatinti ES jaunimo koordinatoriaus ir Europos Komisijos vaiko teisių koordinatoriaus, taip pat kitų atitinkamų Europos Komisijos koordinatorių bendravimą ir bendradarbiavimą, kad būtų užtikrintas didesnis darbo su jaunimu matomumas visose ES politikos srityse.

62. Bendradarbiaujant su Europos Komisija ir Europos Taryba jaunimo srityje joms vykdant ES ir Europos Tarybos jaunimo partnerystės veiklą, taip pat su kitais Europos lygmens darbo su jaunimu suinteresuotaisiais subjektais, tokiais kaip pilietinės visuomenės organizacijos, apsvarstyti galimus būdus įvertinti galimybę nustatyti Europos darbo su jaunimu pripažinimo mechanizmą arba patvirtinimo gaires remiantis sisteminga ir struktūrine tolesne susijusia veikla, derinama su įsivertinimu ir išorės vertinimu, ir tinkamą valdymo struktūrą pagal ES ir Europos Tarybos jaunimo partnerystę.

63. Užtikrinti darbo su jaunimu žinių tęstinumą dalijantis geriausios praktikos pavyzdžiais, visų pirma naudojantis tam skirtais tinklais arba internetinėmis priemonėmis, pavyzdžiui, Europos Komisijos ir Europos Tarybos partneryste jaunimo srityje, jaunimo vikiu, Europos jaunimo portalu, SALTO išteklių centrais, RAY tinklu ir Europos jaunimo politikos žinių centru arba kitomis atitinkamomis priemonėmis, ir užtikrinti šių tinklų ir priemonių matomumą.

64. Į ES jaunimo programų struktūrą inkorporuoti būsimus suvažiavimus darbo su jaunimu klausimais.

65. Didinti informuotumą ir gerinti galimybes dalyvauti ES jaunimo programose, visų pirma naudojantis prieinamais formatais, kuriais didinamas jų patrauklumas ir supaprastinamos sąnaudų apskaičiavimo ir administracinės taisyklės.

66. Užtikrinti tinkamą ES paramą darbo su jaunimu veiklai, visų pirma nustatant, kad ES finansavimas, pavyzdžiui, pagal esamas ES jaunimo programas, įskaitant jų sąlygas ir procesus, būtų paprastesnis, patrauklesnis ir lengviau prieinamas darbo su jaunimu nacionalinio, regionų ir ypač vietos lygmens suinteresuotiesiems subjektams, visų pirma laikantis mikroekonominio požiūrio ir leidžiant eksperimentuoti. Taip pat gerinti informacijos apie esamas finansavimo galimybes sklaidą.

67. Kai tinkama, stiprinti ES ir Europos Tarybos bendradarbiavimą pasitelkiant Europos Komisijos ir Europos Tarybos partnerystę jaunimo srityje, kad būtų toliau remiamas Europos darbo su jaunimu darbotvarkės įgyvendinimas renkant žinias bei duomenis ir kuriant mokymo priemones. Tai, pavyzdžiui, galėtų būti pasiekta tokiais būdais:

a) apsvarstyti galimybę, kad įgyvendinant partnerystę būtų vykdomos koordinuotos ir struktūrinės investicijos į Bonos proceso valdymą, ir užtikrinti partnerystės ir kitų prie Bonos proceso prisidedančių ir jį remiančių subjektų sinergiją ir tarpusavio ryšius;

b) investuoti į kokybiško darbo su jaunimu plėtojimą nustatant, kokių tvarių struktūrų ir išteklių reikia; kai aktualu, plėtojant bendrą supratimą, kas yra kokybiškas darbas su jaunimu, vadovaujantis faktiniais duomenimis grindžiamu požiūriu; sukuriant įvairių suinteresuotųjų subjektų tinklą ir užtikrinant prasmingą jų bendradarbiavimą; didinant sinergiją ir padedant nustatyti suderintą požiūrį į tiek užmokestį gaunančių, tiek savanorių jaunimo darbuotojų švietimą ir mokymą;

c) skatinti tvirtesnį bendradarbiavimą padedant užtikrinti aktyvesnį jaunimo darbuotojų ir įvairių atitinkamų sričių specialistų bendravimą, tokiu būdu plečiant darbo su jaunimu veiklos spektrą ir skatinant novatorišką praktiką;

d) įgyvendinti paramos priemones, kuriomis siekiama įgalinti ir sustiprinti darbą su jaunimu kaip priemonę įgalinti jaunuolius pasitelkiant demokratinį įsitraukimą ir aktyvų dalyvavimą;

e) bendradarbiaujant su instruktoriais, pedagogais ir tyrėjais, aktyviai įtraukti jaunimo darbuotojus formuojant kokybiško darbo su jaunimu plėtojimą pagal Europos darbo su jaunimu darbotvarkę;

f) išnagrinėti būdus, kaip stebėti kokybiško darbo su jaunimu plėtojimą visoje Europoje sukuriant darbo su jaunimu kokybės pažangos rodiklį.

PRAŠO DARBO SU JAUNIMU VEIKLOS BENDRUOMENĖS:

68. toliau skatinti jaunimą dalyvauti visuomenės gyvenime.

69. Užtikrinti jaunimui pritaikytos informacijos teikimą ir vienodas galimybes saugiai dalyvauti jaunuoliams skirtoje darbo su jaunimu veikloje ir dalyvavimą joje.

70. Sukurti kokybiško darbo su jaunimui plėtojimui ir pripažinimui palankią aplinką ir pradėti dialogą su visais atitinkamais partneriais, kad viešosios erdvės būtų optimaliai pritaikytos darbo su jaunimu praktikai, taip teikiant naudą jaunimui.

71. Didinti informuotumą apie nuolatinio darbo, susijusio su jaunimo darbuotojams skirtais ištekliais ir šių darbuotojų kompetencijomis, svarbą ([17]) ir plėtoti mentorystės ir mokymo programas, skirtas jaunimo darbuotojais norintiems tapti asmenims ir šį darbą jau dirbantiems asmenims.

72. Didinti darbo su jaunimu organizacijų ir jaunimo darbuotojų informuotumą apie jų indėlio su politika susijusiais klausimais svarbą ir remti kompetencijų, kurių reikia tam indėliui užtikrinti, įgijimą.

73. Toliau dėti pastangas, kad jaunimo darbuotojai galėtų investuoti į inovacijas, ir akcentuoti, kad vienas iš galimų būtų pasinaudoti inovacijomis yra tarptautinė praktika, pavyzdžiui, dalyvavimas „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso veikloje.

74. Skatinti darbo su jaunimu pripažinimą visuomenės lygmeniu ir siekti pašalinti šio pripažinimo kliūtis, taip pat toliau investuoti į partnerystes su kitais atitinkamais politikos sektoriais, pavyzdžiui, sveikatos ir gerovės, aplinkos ir klimato, švietimo ir mokymo, tarptautinio bendradarbiavimo ir Europos vertybių, užimtumo ir įtraukties sektoriais, taip pat su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir suinteresuotaisiais subjektais siekiant įtvirtinti darbą su jaunimu kaip visuomeninį partnerį.

75. Stiprinti ir plėtoti darbo su jaunimu organizacijų tinklus, kad būtų skatinamas bendradarbiavimas ir koordinavimas plėtojant kokybišką darbą su jaunimu ir skatinama daugiau bendrauti bei bendradarbiauti su kitais darbo su jaunimu srities subjektais, visų pirma vietos ir regionų institucijomis, taip pat labiau koordinuoti veiklą ir bendradarbiauti su darbo su jaunimu veiklos bendruomene, kad būtų sukurta tvirta darbo su jaunimu ekosistema.

76. Toliau visais lygmenimis investuoti į Europos darbo su jaunimu darbotvarkės įgyvendinimą ir prisidėti prie būsimų suvažiavimų darbo su jaunimu klausimais, nes tai yra priemonė toliau plėtoti kokybišką darbą su jaunimu.

PRAŠO VISŲ SUBJEKTŲ, DALYVAUJANČIŲ EUROPOS JAUNIMO SRITIES BENDRADARBIAVIMO VEIKLOJE ([18]), STENGTIS:

77. Užtikrinti sinergiją, bendradarbiavimą ir koordinavimą su jaunimo ir darbo su jaunimu srityje veikiančiomis pilietinės visuomenės organizacijomis.

([17]) Vadovaujantis 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų (2018/C 189/01).

([18]) „Remiantis pastaraisiais metais vykdyto bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje patirtimi ir tokio bendradarbiavimo kontekste priimtais sprendimais, 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija siekiama spręsti esamus ir būsimus iššūkius, su kuriais susiduria visos Europos jaunuoliai. ES jaunimo strategija nustato bendradarbiavimo jaunimo politikos srityje tikslų, principų, prioritetų, pagrindinių sričių ir priemonių sistemą visiems susijusiems suinteresuotiesiems subjektams, deramai atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją ir į subsidiarumo principą. Atitinkami suinteresuotieji subjektai yra, be kita ko, ES valstybės narės, atitinkamos Europos Sąjungos institucijos ir kitos tarptautinės organizacijos, pavyzdžiui, Europos Taryba, vietos ir regionų valdžios institucijos, jaunimo tarybos, jaunimo organizacijos, su jaunimu dirbančios organizacijos, jaunimo darbuotojai, jaunimo srities tyrėjai ir pilietinės visuomenės subjektai, taip pat programos „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso ir juos pakeisiančių programų struktūros.“ Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos: 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija (2018/C 456/01).

I PRIEDAS

Politinis kontekstas

Europos Sąjunga

— Tarybos ir valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl visapusiško požiūrio į Europos Sąjungos jaunuolių psichikos sveikatą (C/2023/1337)

— Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl kartų aspekto propagavimo jaunimo reikalų srityje siekiant skatinti dialogą ir socialinę sanglaudą (2022/C 495/03)

— Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES vaiko teisių strategija“ (COM(2021)142 final)

— Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl jaunimo pilietinių erdvių, palengvinančių prasmingą jaunimo dalyvavimą, išsaugojimo ir kūrimo (2021/C 501 I/04)

— Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Europos darbo su jaunimu darbotvarkės nustatymo sistemos (2020/C 415/01)

— Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados „Daugiau galimybių jaunimui kaimo ir atokiose vietovėse“ (2020/C 193/03)

— Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl darbo su jaunimu naudojantis skaitmeninėmis technologijomis (2019/C 414/02)

— Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl jaunimo darbuotojų švietimo ir mokymo (2019/C 412/03)

— Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos: 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija (2018/C 456/01)

— 2018 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų mokymosi visą gyvenimą gebėjimų (2018/C 189/01)

— Tarybos išvados dėl pažangaus darbo su jaunimu (2017/C 418/02)

— Tarybos išvados dėl darbo su jaunimu vaidmens padedant jaunuoliams ugdyti esminius gyvenimo įgūdžius, kurie palengvina jų sėkmingą perėjimą į suaugusiųjų gyvenimą, aktyvų pilietiškumą ir profesinį gyvenimą (2017/C 189/06)

— Tarybos išvados dėl kokybiško darbo su jaunimu svarbos jaunimo vystymusi, gerovei ir socialinei įtraukčiai (2013/C 168/03)

— Tarybos rekomendacija dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų patvirtinimo (2012/C 398/01)

— Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl darbo su jaunimu (2010/C 327/01)

— Europos Komisijos baltoji knyga „Naujas impulsas Europos jaunimui“ (COM(2001) 681 final)

— Konferencija dėl Europos ateities. Galutinių rezultatų ataskaita (2022 m. gegužės mėn.)

Europos Taryba

— Europos Tarybos Ministrų Komiteto rekomendacija CM/Rec (2023)9 dėl tautinėms mažumoms priklausančio jaunimo aktyvaus politinio dalyvavimo

— Europos Tarybos Ministrų Komiteto rezoliucija CM/Res (2020)2 dėl Europos Tarybos 2030 m. jaunimo sektoriaus strategijos

— Vietos ir regionų valdžios institucijų kongresas, „Darbas su jaunimu: vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo“ (CG-FORUM(2021)01-02final)

— Ministrų Komiteto rekomendacija valstybėms narėms CM/Rec(2017)4 dėl darbo su jaunimu

— Ministrų Komiteto rekomendacija valstybėms narėms CM/Rec(2010)8 dėl jaunimo informavimo

Europos Komisijos ir Europos Tarybos partnerystė jaunimo srityje

— Europos darbo su jaunimu politikos tikslų analizė: ES ir Europos Tarybos jaunimo partnerystės vaidmuo Europos Sąjungos ir Europos Tarybos sąveikoje (2021 m.)

II PRIEDAS

Aprašymai

Kokybiškas darbas su jaunimu

Darbas su jaunimu yra platus terminas, apimantis įvairią socialinio, kultūrinio, švietiamojo, aplinkosauginio, sportinio ir politinio pobūdžio veiklą, kurią vykdo jaunimas, kuri yra vykdoma su jaunimu ir jo naudai, dirbant grupėmis arba individualiai. Jį galima laikyti konkrečiu ir unikaliu požiūriu platesniame pedagoginių ir švietimo sistemų (švietimas, gerovė, prevencija, teisingumas, mokymas, įsidarbinimo galimybės), kurias dažnai sukuria arba remia valdžios sektorius, kontekste. Jį atlieka užmokestį gaunantys ir savanoriai jaunimo darbuotojai, ir šis darbas remiasi neformaliojo ir savaiminio mokymosi procesais, skirtais jaunimui ir grindžiamais savanorišku dalyvavimu.

Darbas su jaunimu apima darbą su jaunimu ir visuomenėmis, kuriose jie gyvena, jaunimui sudaromos palankesnės sąlygos aktyviai dalyvauti ir įsitraukti į savo bendruomenes ir sprendimų priėmimo procesą. Pirminė jo funkcija yra daryti didelę įtaką jaunų žmonių asmeniniam ir socialiniam vystymuisi, jų dalyvavimui visuomenės gyvenime ir pereinamuosiuose procesuose, kuriuos jie patiria. Dirbant su jaunimu sukuriamos bendravimui skirtos erdvės ir tiesiami tiltai, siekiant padėti jaunimui pradėti suaugusiųjų gyvenimą ir tapti savarankiškais ([1]). Šios erdvės ir tiltai padeda tiems, kam jie skirti, rasti konstruktyvius gyvenimo kelius ir jais eiti, tokiu būdu prisidedant prie jų asmeninio ir socialinio tobulėjimo ir prie visuomenės plačiąja prasme. Įrodyta darbo su jaunimu praktikos kaip konkrečios ir aktyviai demokratijai bei pilietiniam aktyvumui palankios aplinkos vertė. Todėl darbas su jaunimu atlieka labai svarbų vaidmenį remiant savanorišką ir konstruktyvų jaunimo dalyvavimą. Juo taip pat sukuriama aplinka, kuriai būdingas naudingas žaismingumas ir kurioje jaunuoliams gali būti malonu leisti laiką kartu. Ši aplinka stiprina jaunimo kūrybiškumą ir socialines kompetencijas, ypač susijusias su demokratiniu sambūviu ir solidarumu. Europos darbo su jaunimu veikla suteikiama galimybių patirti Europos aspektą, taigi jaunimui suteikiama kompetencijų, kurių reikia ugdant Europos bendrystės jausmą, taip pat globalizuotame pasaulyje, kartu skatinant tarpusavio supratimą tarptautiniu mastu ir taikos kūrimą. Todėl visų lygmenų darbo su jaunimu veikla daro teigiamą poveikį visuomenei, prisideda prie jaunimo fizinės ir psichinės gerovės, taip pat padeda suteikti naują postūmį demokratijai ir spręsti pasaulinius uždavinius.

Darbas su jaunimu yra skirtas jaunimui, vykdomas su juo ir jo iniciatyva. Jaunuoliai turi būti įgalinami kaip už darbą su jaunimu, jaunimo projektą ar jaunimo asociaciją atsakingi asmenys ir dalyvauti kūrimo procese. Šių erdvių kūrimą užtikrina ir tarpusavio veiklą remia jaunimo darbuotojai (tiek gaunantys užmokestį, tiek savanoriai).

Siekiama, kad darbe su jaunimu galėtų dalyvauti visi jaunuoliai, įskaitant turinčius mažiau galimybių, pavyzdžiui, gyvenantys kaimo, atokiose, periferinėse bei mažiau išsivysčiusiose vietovėse ir atokiausiuose regionuose, taip pat jaunuoliai, kurių visapusiškam dalyvavimui politiniame ir visuomenės gyvenime kyla rizika dėl individualių ar struktūrinių nepalankių sąlygų ar diskriminacijos. Darbu su jaunimu siekiama skatinti socialinę įtrauktį. Darbo su jaunimu veikla yra naudinga jaunimui ir, kai aktualu, vaikams nuo ankstyvo amžiaus.

Įgalinanti aplinka

Darbui su jaunimu turėtų būti sukuriama įgalinanti aplinka, kuri būtų aktyviai įtrauki ir socialiai įtraukianti, kūrybiška ir saugi, palanki mokymuisi, smagi ir rimta, žaisminga ir suplanuota. Šiai aplinkai turėtų būti būdingas prieinamumas, be kita ko, kaimo, atokiose, periferinėse bei mažiau išsivysčiusiose vietovėse ir atokiausiuose regionuose, taip pat atvirumas ir lankstumas; ji taip pat turėtų skatinti kultūrų ir kartų dialogą. Ši įgalinanti aplinka grindžiama tinkamomis, gerai subalansuotomis ir įvairiomis paramos sistemomis, struktūromis ir infrastruktūra, kuriama ir įgyvendinama glaudžiai bendradarbiaujant su darbo su jaunimu veiklos bendruomene. Be to, ji formuojama kartu su jaunimu ir jaunimo darbuotojais, atsižvelgiant į darbu su jaunimu besinaudojančių asmenų poreikius, visų pirma suteikiant jaunimui ir jaunimo darbuotojams galimybę dalyvauti kuriant bei bendrai valdant viešąsias erdves ir vykdant jose veiklą.

([1]) Tokia išvada padaryta antrojo Europos suvažiavimo darbo su jaunimu klausimais deklaracijoje.

Visuomenės vertinimas ir pripažinimas

Visuomenės vertinimu ir pripažinimu akcentuojamas darbo su jaunimu indėlis į visuomenę ir jo vaidmenys, be kita ko, jo prevencinis poveikis, jo vaidmuo žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų srityse, skatinant demokratiją, ją praktiškai įgyvendinant ir tokiu būdu suteikiant jai naują postūmį, įveikiant demografinius iššūkius, jo vaidmuo formuojant bendruomenes, mokant apie normas ir vertybes, prisidedant prie jaunuolių pasitikėjimo savimi ir bendros gerovės, skatinant konstruktyvų ir į sprendimus orientuotą požiūrį, stiprinant jaunimo galimybes pareikšti nuomonę, padedant formuoti realijoms ir jaunimo poreikiams pritaikytą jaunimo politiką, taip pat ugdant aktyvius piliečius ([2]). Šiuo vertinimu ir pripažinimu taip pat pripažįstama, kad dalyvavimas darbo su jaunimu veikloje, be kita ko, skatina socialinę įtrauktį ir padeda kurti įtraukią, darnią ir taikią visuomenę, taip pat užtikrinama, kad būtų galimybių dalyvauti darbo su jaunimu veikloje, tos galimybės būtų prieinamos ir gerai matomos.

Terminų apibrėžtys

Darbo su jaunimu veiklos bendruomenė ([3])

Darbo su jaunimu srityje darbo su jaunimu veiklos bendruomenė turėtų būti suprantama kaip asmenų (specialistų ar nespecialistų), kurie vienodai suinteresuoti spręsti problemą, tobulinti savo įgūdžius ir mokytis vieni iš kitų patirties, grupė. Darbo su jaunimu veiklos bendruomenę sudaro suinteresuotieji subjektai visais lygmenimis (nuo vietos iki Europos lygmens), pavyzdžiui: – jaunimo darbuotojai ir jaunimo lyderiai; – darbo su jaunimu vadybininkai; – projektų vykdytojai; – akredituotos ir nepriklausomos darbo su jaunimu organizacijos; – profesijos mokytojai; – mokslo darbuotojai; – jaunimo darbuotojų pedagogai; – vietos bendruomenės ir savivaldybės; – „Erasmus + Youth“ ir Europos solidarumo korpuso nacionalinės agentūros; jaunimo atstovybės bei jaunimas ir – jaunimo reikalų politikos formuotojai. Visi darbo su jaunimu veiklos bendruomenės subjektai atitinkamose savo kompetencijos srityse turi skirtingus darbo su jaunimu tolesnio plėtojimo įgaliojimus, funkcijas ir gebėjimus.

Žaidimas

Šioje rezoliucijoje patirtinis mokymasis, įskaitant žaidimą, yra neformaliojo mokymosi priemonė, padedanti stiprinti vaikų ir jaunuolių pasitikėjimą socialinėje erdvėje ir plėtoti jų socialines kompetencijas. Žaidimas yra vaikams ir jaunuoliams itin svarbi veikla, apimanti fizinio aktyvumo reikalaujančius ir konkurencinius žaidimus, taip pat elgesį, kuriam reikia vaizduotės, tiriamąjį ir socialinį elgesį, gyvybiškai svarbų jų gerovei, sveikatai ir vystymuisi. Įvairių formų žaidimai, kuriems teikia pirmenybę skirtingos amžiaus grupės, įskaitant savo tapatybės ieškančius jaunuolius, yra itin svarbūs jų perėjimo į suaugusiųjų gyvenimą procese ir ugdant bendrystės jausmą ([4]).

([2]) 2010 m. taip pat buvo nustatyta, kad darbas su jaunimu „gali turėti ir pridėtinę socialinę vertę, nes jį vykdant galima stiprinti bendruomenių kūrimą ir pilietinę visuomenę visais lygiais (pvz., kartų ir kultūrų dialogą); padėti plėtoti jaunimo kūrybiškumą, kultūrinį ir socialinį sąmoningumą, verslumą ir inovacijas; suteikti galimybes užtikrinti visų vaikų ir jaunimo socialinę aprėptį; taikant įvairius metodus, kurie yra lankstūs ir greitai pritaikomi, pritraukti mažiau galimybių turintį jaunimą. Todėl darbas su jaunimu visuomenėje atlieka įvairias funkcijas ir gali padėti plėtoti su jaunimu susijusių sričių politiką, pavyzdžiui, mokymosi visą gyvenimą, socialinės aprėpties ir užimtumo politiką. Darbas su jaunimu, nepaisant to, ar jį atlieka savanoriai, ar specialistai, turi didelį socialinį ir ekonominį potencialą, nes jį atliekant gali būti vykdoma ekonominė veikla, suteikiama infrastruktūra, sukuriama ekonominė nauda ir didinamas (jaunimo) užimtumas. Asmeniniai bei profesiniai gebėjimai ir kompetencijos, kuriuos vykdant darbą su jaunimu įgyja tiek dalyviai, tiek su jaunimu dirbantys asmenys ir jaunimo lyderiai, gali būti naudingi darbo rinkai. Tokius gebėjimus ir kompetencijas reikia pakankamai gerai vertinti ir veiksmingai pripažinti.“ Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl darbo su jaunimu (2010/C 327/02)

([3]) Žr. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucijos dėl Europos darbo su jaunimu darbotvarkės nustatymo sistemos (2020/C 415/01) II priedą.

([4]) Jungtinių Tautų vaiko teisių komitetas. Bendroji pastaba Nr. 17 (2013 m.) dėl vaiko teisės į poilsį, laisvalaikį, žaidimą, rekreacinę veiklą, kultūrinį gyvenimą ir menus (31 straipsnis).

III PRIEDAS

Kiti ištekliai

— Schild, H., *Mapping Existing European Youth Policy Strategies on Youth Work* („Esamų Europos jaunimo politikos strategijų darbo su jaunimu srityje aprašas“), jaunimo srities leidinys, išleistas remiant Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančios Belgijos (2024 m.)

— Williamson, H., *Taking stock – Where are we now, Youth Work in a Contemporary Europe* („Dabartinės padėties įvertinimas. Darbas su jaunimu šiuolaikinėje Europoje“) (2023 m. spalio mėn.), jaunimo srities leidinys, išleistas remiant Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujančios Belgijos (2024 m.)

— 3-asis Europos suvažiavimas darbo su jaunimu klausimais (Bona, 2020 m.). Baigiamoji deklaracija

— M. Moris & M. Loopmans (2019 m.) *De-marginalizing youngsters in public space: critical youth workers and local municipalities in the struggle over public space in Belgium* („Jaunimo demarginalizavimas viešojoje erdvėje: jaunimo darbuotojų ir vietos savivaldybių svarba kovojant už viešąją erdvę Belgijoje“), *Journal of Youth Studies*, 22:5, 694–710

— 2-asis Europos suvažiavimas darbo su jaunimu klausimais (Briuselis, 2015 m.). Baigiamoji deklaracija

— 1-asis Europos suvažiavimas darbo su jaunimu klausimais (Gentas, 2010 m. liepos 7–10 d.). Baigiamoji deklaracija

IV PRIEDAS

2024 m. vasario 20–23 d. Briuselyje Belgijos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai laikotarpiu įvykusios Europos konferencijos vietos darbo su jaunimu ir demokratijos klausimais pagrindinės išvados, pateiktos Dr. Guy Redig (pagrindinio pranešėjo):

1. Vietos darbu su jaunimu 1) sukuriama ypatinga aplinka, kurioje praktiškai išbandomas demokratijos veikimas, įkvepiama aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime ir skiepijamas tvirtas įsitikinimas, kad vaikams reikia kuo greičiau suteikti galimybę dalyvauti, 2) formuluojamos pagrindinės vietos darbo su jaunimu ypatybės: tai erdvė, kurioje jaunuoliai kartu mėgaujasi savo jaunyste, nes žaidimas ir žaismingumas yra būtini daugelio rūšių teigiamam poveikiui užtikrinti, pavyzdžiui, mokymuisi ir skirtingų kompetencijų tobulinimui, dalyvavimui įvairioje demokratinėje veikloje, gebėjimui prisiimti atsakomybę ir būti atskaitingam ir 3) kuriamos sąsajos su kita pedagogine veikla, tokia kaip švietimas ir socialinė bei kultūrinė veikla.

2. Investuodamos į patikimą ir ilgalaikę darbo su jaunimu politiką, grindžiamą intensyviu dialogu ir dalyvavimu, vietos valdžios institucijos sukuria konkrečias sąlygas optimaliai plėtoti vietos darbą su jaunimu. Todėl savivaldybėms reikia sistemos, kuria būtų nubrėžti apmatai ir iš kurios būtų galima pasisemti įkvėpimo kurti pritaikytas patikimas vietos paramos sistemas. Valstybės narės turėtų investuoti į šios sistemos formavimą kartu su vietos subjektais visos Europos masto tinkle. Kuriant šią sistemą galima pasisemti įkvėpimo iš „erdvės kūrimo“ sąvokos; erdvė turi būti suprantama kaip psichinė ([1]), fizinė ([2]), politinė erdvė ([3]), žvelgiant iš ilgalaikės perspektyvos ([4]), o kūrimas turėtų apimti pastangas optimaliai pasinaudoti tiek savanorių, tiek profesionalių jaunimo darbuotojų savybėmis.

3. Europos Sąjunga ir Europos Taryba, kurios jau dabar aktyviai skatina vietos darbą su jaunimu (politika), gali plėsti ir intensyvinti savo pastangas šioje srityje toliau investuodamos į tinklaveiką, keisdamosi praktikos pavyzdžiais, skatindamos apklausas (be kita ko, įgyvendindamos partnerystę jaunimo srityje) ir tokiu būdu padėdamos nustatyti vietos darbo su jaunimu politikos sistemos bendrą pagrindą.

4. Būtinai reikia palaikyti investicijas į efektyvesnę ir rezultatyvesnę praktiką siekiant sudėtingų, bet prioritetinių tikslų, tokių kaip įtrauktis, lygybė, dalyvavimas, demokratija ir įvairovė. Vietos darbas su jaunimu ir vietos darbo su jaunimu politika suteikia unikalių galimybių įgyvendinti šias žmogiškąsias vertybes konkrečiai praktikoje, kad tokiu būdu šūkiai būtų realizuoti gerojoje praktikoje.

([1]) Psichinė erdvė: žinios apie vietos darbą su jaunimu, jo supratimas, pripažinimas ir pagarba jam kaip konkrečiai siūlomai vaikų ir jaunimo laisvalaikio veiklai; ši erdvė gali būti sukurta tik sistemingai palaikant atvirą dialogą.

([2]) Fizinė erdvė: galimybės naudotis tinkamu kvadratiniais metrais išreikštu plotu suteikimas jaunimui, kuris yra svarbi gyventojų dalis (viešasis aspektas), ypač darbo su jaunimu iniciatyvoms (privatusis aspektas).

([3]) Politinė erdvė: atsižvelgti į jaunimo ir vietos darbo su jaunimu poreikius sukuriant patikimą vyriausybinės paramos sistemą (teikiant subsidijas, paslaugas, konsultuojamąjį ugdymą), plėtojamą užtikrinant aktyvų dalyvavimą.

([4]) Erdvė laiko atžvilgiu: vykdyti šią pripažinimo ir rėmimo politiką vadovaujantis ilgalaike perspektyva.